

NAŠE NOVINE

POLITIČNI-GOSPODARSKI I KULTURNI TEDNIK.

Prihaja vsako nedeljo. — Cena: »Naši Novin« je na leto 40 D. na polleta 20 D. Oglasi se tudi spremajo. Cena ednoga kvadratnega centimetra za ednok 75 par. Za večkrat popust. Rokopisi se nevrnejo.

Uredništvo i uprava je v Dolnji-Lendavi št. 32.
Lastnik lista: KONZORCIJ.
Odgovorni urednik i izdajateo: HARI LEOPOLD ev. p. duhovnik.

I. Leto 15. številke.

Dolnja Lendava, 29. avgusta 1926.

Cena edne številke 1 Dinar.

Pismo na uredništvo.

(Popravili smo črke čs, gy, sz, zs, vse drugo damo, kak je bilo pisano).

Ovi den sam v Soboti bio pa so mi tam kázali nikše kranjske cajtinge, gje je notri bilo, ka je v Marprugi nikši gjüleš bio, pa je tam nikši Kolenčič gučo, pa je pravo, ka on má oblast mesto nas prekmörcevo gučati. Gjes ne odin dosta okoli pa sam ne znáo, či so naši lidje tistoga Kolenčiča resan poslali na gjüleš. Te sam pa pito ove pri Dobradi, či kaj znajo od toga dela. Te so pa psuvali tak, ka se malonej krčma podrla, ka toga Kolenčiča niti ne pozna nišče, ne ka bi ga poslali na gjüleš. Zató gjes pravim, ka tej vrajži dolinci nas sigdar odávlejo. Vėj smo pa žmi že dostakrat prosili Radičove kurtaše, ka bi nas spravili k horvatom, ka bi pa te mi zdaj koga pošilali na gjüleš, ka neščemo k horvatom biti. To se tej dolinci delajo, ka so blüzi k štajarcu pa se radi majo. Gospon rédnik, vėj pa naj delajo kaj, ka tej marki nedo telko lagali po svejti. Naj zepišejo, ka je to ciganjija, ka bi tisti Kolenič za nas gučo, ka to eti nišče nevej. Ka sam bio prigradi pa v Bodonci, pa tam tuj nika nevej, ka bi od toga guč bio, ka de stoj za nas na gjüleš šo.

Prle je té krajnski Klekli sigdar odo pa pravo, ka za nas guči, pa smo ga mi nigdar ne na to zébrali. Zdaj pa že pá drugi tak odi za nas gučati, ka mi nevemo. Gjej je pa to slobodno, ka tak norijo svet? Takše bi trbelo, notri zapreti, šteri idejo na gjüleš pa te pravijo, ka smo ji mi poslali, pa je to laž. Vej pa či tej krvavi dolinci tak radi májo Kleklina, naj ga májo, mi ga pa nemo meli, ka nas un samo odáv-

le. Pa to právi dosta lüdi, ka ji dosta več kak tisti dolincov. — Pa v Soboti so tuj vsi za horváte, pa kamšteč idem, vse se veselijo, ka k horvatom pridemo. Te pa palik norijo svejt, ka praj neščemo k horvatom. Zaka pa lidje tak lažejo, vej je pa to božno delo.

Gjes sam proso našega Grábara, ka bi on to povedo gospon Kúhari v Markišavci, ka se dobro poznata, naj bi Kúhar to napisali. Te me pa Grábar pravo, ka so v Lendavi takše cajtinge, ka za horvate gučijo, pa se zovejo Naše Novine. Pa me pravo, naj takši antres napišem: Rédnik Naših Novin. Te ji pa lipo prosim, či to moje pismo v roke dobijo, naj mi bodo tak dobri, ka to napišejo, ka mi ščemo k horvatom priti, ka mi znamo za Čakovec pa za Varaždin pa za Koprivnico, v Marprug pa Lublanjo pa nemo šli, ka to mi nevemo gje je. Naši lidje so si prle dosta silja vozili z horvačkoga pa z Šlavonije, od štajarcov to si pa nikdar nika ne vozili. Tisti gospodje, šteri ravnajo orság, morejo to znati, ka si lidje nindar morejo zaslužiti krüh. Zátok pa si prosimo, ka bi unikaj pisali za nas, ka te Kleklrove cajtinge vsigdar to pišejo, ka mi ostanemo pr Slovencaj. Gja kusto figo, ne ka ostanemo. Od Gráda pa do Soboti si ščejo k horvatom iti, naj mi vörjejo, ka je to sveta istina, ka ji neščem noriti, ka sam ne takši človik, ka bi ščeo noriti.

Toga našega gospon Šiftara pa tuj nevemo, ka delajo, ka nika ne gučijo za to, ka bi mi prle k horvatom prišli. Pa so uni pri nas dosta kruglic dobili. Zdaj so pa tío, tak da bi jih ne bilo. To je tuj ne pravica, ka mi porcije plačujemo, pa uni ztoga pláčo vlečejo, pa bi mogli kaj gučati za nas. Tak nas pavre samo norijo. Gje sam že 50 let star,

pa ka mo šče živo, že prestanem, ali tej mladi gje do si krüh iskali, to nevem. Vej so si eti gučali, ka bi trbelo riftarom v Belgrad iti na ministeriom, da pa to trnok dosta košta pa nevemo, či bi kaj valalo.

Te pa tak vúpamo, ka zdaj tam v Lendavi kaj obrnejo. Takši so tudik, ka pravijo, ka so v Lendavi takši dolinci, kak v Črenstovci Kleklinovi. Da pa gjes mi-slim, ka nas ne znorijo, ka bi nas k kranjcom prikapčili. Te pa ji ešče ednok prosim, naj napišejo, ka preveč dosta lüdi žele to, k horvatom biti. Pa njim Bog pláti stokrat za njuv trüd. Na slegnje ji lepo dam pozdraviti z Bogom.

M. 1926. august 19.

F. I.

Dokaz.

Javno smo obdolžili Kleklrovo stranko, ka ne postopa vsigdar po pravilih katoliške vere, ar zagovarja ropanje. To je Kleklrove pomočnike jako zabolelo i grdo so so obrégnoli na nas, ka smo prej etak pa tak lažlivci. No, no nezrela gospoda, pomali! Lažlivci so ne na našoj strani. Prle nego kaj takšega zapišete, si malo osvežite spomin. Se že ne spominate Lukiničove afere? Minister pravde, Edo Lukinič je odvezao od sekvestra veliko gozdno posestvo kneza Turn-Taxisa v Zagorju, i tak je knez to svoje posestvo lahko propao. Na to je Slovenska Ljudske stranka, to je Kleklrova stranka strašen krik i vik zagnala proti Lukiniču, ka je prej državo za več stomilionov oškodovao, ar bi se prej to privatno posestvo nemškoga kneza moralo zapleniti, vkraj zéti na korist države.

Lukinič se je komaj obráno proti napádom, gda je v parlamenti iz pariških pogodbe i drugih pravnih virov dokázao, ka država ne bi mogla zapleniti knezovoga posestva, ar na tó nema pravice, to je nasme ropati. — Samostojni

demokrat, Lukinič je mogao brániti nedotaktlivost privatne posesti, sédmo božo zapoved! I proti komi je mogao eden framazon braniti pravico zasebne posesti. Proti Korščovoj katoliškoj stranki, štera je za to govorila, naj bi se tisto posestvo vkraj zelo od lástnika! To je: katoliška stranka je zagovarjala ropanje. Povejte zdaj, je to laž? Vse to je točno zapisano v parlamentovih zapisnikih i popisano je bilo tudi v »Slovincu«. Zakaj se za te obregujete i larmate?

Tak je to, gospodje okoli »Novin«. Katoliška stranka mora praviti na biti tudi proti nemškomi knezi. Dokeč obstoji sédma boža zapoved dokeč je na sveti splošno priznan red zasebne lastnine, dokeč celi svet ne prestopi na komunizmo: katoliška stranka nesme i nemore zagovarjati zaplenitve tujega posestva. I nato njoj nikše pariške pododbe ne morejo pravico dati. Ar vsaki človeči zakon je neveljaven i ničeven, či je proti božemi zakoni. —

Glejte, kak so postopali katoliški Polaki. Na Polskom majo velika posestva bivši austrijski nadvojvodje. Palaki so v svojem parlamenti na to posestvo gledoč etak odločili: »Mi smo katoliki, mi stojimo na podlagi katoliške morale, zato mi nikomi ne zememo vkraj njegovga posestva, austrijskim nadvojvodom tudi ne«. — To je katoliško stališče. Stališče Kleklrove stranke v Lukiničovej aferi je pa bilo, Turn-Taxijevo posestvo ropati, ar je on nemec. Punktum. —

Naloga našim dijakom.

Svet silno napreduje. Gda smo mi stari ešče dijaki bili, smo se škromno skrili pred svetom, ar smo nikaj ne znali. Dnes den pa se dijaki že v novinaj oglašujejo, proteste objavljajo, v razprave globokih političnih i narodopisnih i jezikoslovnih vprašanj pšégajo. Tak se nam vidi, da bi denéšnji dijaki sami veleumi bili. — Mi želemo, naj naši dijaki v tom poglédí ne odnehajo, naj študirajo, zaiskujejo imenita i težavna znanstvena pi-

tanja. K tomi njim priliko ponudimo stem, ka razpišemo narodopisno (etnografično) nalogo o »narodu«.

Vsaki prekmurski visokošolec i vsaki dijak 7. i 8. razreda gimnazije ima pravico to nalogo izdelati. Gotove naloge se naj do konca septembra vpošlejo uredništvu »Naših Novin«. Dobro izdelana naloga dobi ednojezero Dinarov nagrade. Proti našoj ocenitvi vsaki ima pravico priziva k vučenjaki té stroke g. Dr. Slobodani Jovanoviči, ki je univerzitetni profesor v Belgradi. Njegova sodba bo končoveljavna.

Smernice, po šterih se mora naloga izdelati, so sledeče:

1. Kaj je narod? Kakša skupina ljudih se zove narod? Kakša znamenja ali znaki so merodajni za narod? Navodno navajajo tri znake naroda: a) sorodno krv ali isto pleme, b) eden isti jezik, c) vkupno zgodovino. Naj se dokaže, na koliko so te trije znaki resnično izčrpni znaki naroda i ali so vsi trije potrebni znaki naroda. Či šteri pisec ešče kakši novi (štrti) znak ugotovi, bo posebno velike hvale vreden. —

2. Na podlogi teh znakov se naj ugotovi, ali so židovje narod i kakši narod so. Ar oni so istoga plemena, ali vkupnoga jezika i vkupne zgodovine že 1900 let nemajo. Povojna engleska tvorba Palestina ne pride v obzir. — Dale naj se dokaže, kakši narod je Švicarski narod. Ar v Švici živijo Nemci, Francozi i Italijani, šteri samo vkupno zgodovino majo, ne so pa istoga plemena i istoga jezika. — Trejtič naj se pojasni, ali so Angleži i Črnci v Zjedinjenih Državah Severne Amerike eden narod ali ne. Ar oboji isti jezik rabijo i vkupno zgodovino majo, samo ne so istoga plemena. —

3. Naj se aplicirajo zgoraj ugotovljenimi rezultati na našo državo i na narode, ki v njoj živijo: na

Srbe, Hrvate, Slovence. Madjare, Vende, Bolgare, Armante, Židove, Rumune i Cigane. —

Jezikovni navuk.

Eden pisec Kleklnovih »Novin« si po sili domišlja, ka on kaj zna. Zato vsako našo reč zavija, preobrača, kak deca delajo na paši. Že smo ga ponovno pozvali, naj se ne vrtika v takše reči, šterih ne razmi. Ali on vstraja v svajoj domišljalosti. Eden mesec dni je glédao naš šaljivi izraz: »plavi dunst«. Na zadnje je prišeo do toga, ka madjarski to tak pravijo »halvány fogalom«. Hollá, imam ga, si je mislo, »halvány« to je slovenski ne »plavi«, nego »bledi«, i zapisao je v »Novine«, ka bi prej mi pravilno morali zapisati »bledi dunst«. Siromaček, madjarski renegat je, nemški neve, pa misli, ka je tisti »dunst« po celom sveti »bledi«, kak pri vograj »halvány«. No povemo njemi, ke se té reč nemški etak glasi: »Er hat keinen blauen Dunst«. Blau = plavo. Bled = blass, bleich. —

Potemtakim on pravilno niti »plavoga dunsta« nema o predmetih o šterih piše. — Greben je pa malo odrezani. —

Zeléno pleme?

Pšenica je zelena, gda je šče ne zrela. Jabuka, slive so zeléne, gda so šče ne zrele. Što more to praviti, ka je zelena pšenica drugoga plemena pšenica, kak zrela pšenica? Ali postanejo jaboka i slive drugoga plemena, gda se dozori? Ne pleme ostane isto. Samo farba, kakovost, vporabljalnost se spremeni. —

Tak je tudi s človekom. Ne je taki po rojstvu zrelo. Živé, dela, vči se dolgo leta, pa je ešče li ne zrelo,

ešče je zeléni, ešče se mora dolgo zorititi, da bo popolnoma zrelo. Zrelost pa ne spremeni plemena človeka. Eden zeléni Slovenec te tudi Slovenec ostane, či se gda dozori. Ar zelénost i zrelost, to se ne narodopisni, nego rázumnostni znaki.

Záto či ednoga mladoga, neizkušénoga pisatela za zelénoga imenujemo, te vsaki razumen človek zna, ka to telko znamenjuje, ka je tisti mladi pisateo ešče premladi, ešče ne zrelo, ešče zeleni za to, ka bi o gotovih predmetih članke pisao. Ar mladenci se hitro zapelati dajo od ráznih bobnéčih fráž i navdušujejo se za takše reči, štere so ne vredne navdušenja. Záto premladi, nezreli, zeleni pisci dostokrat kaj takšega hvalijo i zvišavajo, ka njim je 20 let kesnej jako zao, ka so tak nepremišleno pisali. Mladenci so tudi bole drzni, kak premišleni stari ljudje. Zato se mladenci hitro dajo na to zapelati, ka pišejo o takših predmetih, šterih niti ne poznajo. S tem vučene ljudi čemerijo, nevučene pa v blodnost zapelajo.

Takše premlade, nezrele, zeléne pisatele moremo opominati, naj ne pišejo o takših vprašanjih šterih zadostno ne poznajo.

To je potrebno bilo raztolmačiti tistomi slaboumnomi pisateli Kleklnovih »Novin«, šteri je mislo ka je »zeleni pisec« novo človeče pleme. —

Politični glasi.

Pašič se vrne v Belgrad.

Pašič v najkračjem časi domo pride v Belgrad. Pašičov cilj bi to bio, da vrže zdašnje vlado i znova on vzeme v roke čügile države. Pri tom deli me pomaga Marko Trifković i samostojni radikali pod Nastazom Petrovičem. Uzunović pa rekonstruirati šče svojo vlado i na-

mesto dva pašičoviva ministra svoje ljudi šče postaviti, ar se je Simonović minister za socialpolitiko i Miletič minister za narodno zdravje preveč exponirao kre Pašiča.

Naša notranja i zunanja politika.

Preminoči keden je več naši ministrov na Bledi bilo v audijenciji pri krali. Občinske volitve v Srbiji i Črnogori so pokazale, da je zdašnja vlada edino zmožna, da vodi državne posle i da goridrži red v državi, proti tomi rovažo ništerne opozicionalne stranke, štere se tak preveč silijo v vlado najmreč klerikalci i samostojni demokrati. Naša država je ugodno pogodbo zvezala z Grčijom. V najkračjem vremeni se čaka, da Jugoslavija priatelški pakt skleni z Polskom, po toj pogodbi de naša država podpirala Polsko, da naj stalno mesto dobi v društvi narodov. Jugoslavija stem pokazati šče, da ne visi od oni dve državi, štere so tudi v mali antanti, nego proti drugim državam svojo lastno politiko šče voditi. V Belgradi je občinske posle prevzeo novoizvoljeni župan dr. Kumanudi i pravo je, da de se on i njegovi tovariše borili za občinsko samoupravo i da se občinska samouprava spoštivati more od vsake vlade.

Seja hrvatske seljačke stranke.

Augusta 17-ga je hrvatska seljačka stranka svojo sejo držala v Zagradi. Na toj seji so obtožnico izdelali proti dr. Nikiči, štero so anketnemi odbori zročili. Nikiča v toj obtožnici za volo koroupcje tožijo. Na sejo je prišlo 43 poslancov i tri ministrov: dr. Šibenik, dr. Šuperina i Pucelj. Najprvo je Štefan Radić držo govor od političnoga položaja, od občinski volitvov v Srbiji. Potom so pa mini-

Podlistek.

Siroče.

VI. V gradi.

Po cesti proti gradi se približavlejo kočuja pred štero so preženi štirje belci. Dva sidita v kočuji: lepa gospa i naš mali popotnik. Gda so prišli na eden mali breg, oddeleč so ovarali grad, to videvši Janček zakričij: Že se vidi, včasik bomo tam! Na to je mlada gospa obledela, trpetala i na tihem šepetala: Naj se zgodi, o Bog po tvoji volji.

Konji so bežali z največšo hitrostjo. Že so videli zastavo na gradi i malo na to so je pozdravljali pred vrati iz kamna zasekani dva velika leva (oroszlány). Kočuja se stavijo. Lepa gospa stopi iz njih i prle, kak bi malega Jančija vzdignola iz kočuj zatliši glas: Za božjo voljo, milostiya gospa, kak pridete se?

Dober den g. doktor, ka delate tü?

i njemi da roko.

Dobro došli! ravnok dobor ste prišli i jo prime za roko, pa jo pela gori po stubaj.

Ka se je zgodilo? — pita gospa. Včasik bote znali! — pravi doktor. Mali Jüri je težko zbetežao.

Moj sin? — je zakričala lepa gospa i je bežala gori po stubaj, tak, da je doktor ne dohajao.

Malomi Jančiji je jako trbelo bežati za njimi, da ne zgubij pred očmi. Tak so prišli pred edna dveri. Doktor otpre vrata i stopijo v hišo.

Margit — je nikak zakričao v hiši. Ta gospod je ne bio drugi, kak tisti gospod, ki se je srečao z Jančijom, da bi skoro ga pri vrtaj s konjom pogazo. Janči ga je naednok spoznao.

Lepa Gospa, da ne bi čüla nikaj se vrže na posteó, kje je ležao med belimi svilnatimi vankiši njeni betežen sin.

Moj sin, moj predragi sin! — to je bilo vse, ka je ona mogla povedati i

potem ga je začela küšovati.

Gospodar grada je samo gledao, ka se zgódi, potem pa kak blisk zapüstij hišo. —

— Janči ide za njim, cukne ga za kaput i veselo pravi: Jeli ga sam njoj nezaj k Vam pripelao? No on je čemerno pogledno na njega i je šeo dale. Janči se je zasagao od čemernoga pogleda. No pa si je tolmačo tak, ka ga gospod ne pozna. Zato se je pa za njim paščo pa mu pa pravi: Jelibar, da še so dobre matere na sveti? To mi je Jezusček ne zapstojn pravó. I jas sam iskao i sam našeo. —

Na to so gospoda obletili čemer i se je že v drugim trnutki mali Janček koteo dole po stubaj. I či ga eden be-roš ne zgrabi, gotovo, da se pobija.

O ti nesrečni sirmaček! — je si zgučao sluga i ga je žeo v svoje naroče, pa ga je neseo domo. Vóni pa je glasno začno mrmrati. To je že ne človeško delo! Je krutost tak brsnoti deč-

keca, da bi se bujo.

Janči Šulekov je ne znao, ka se je znjim zgodilo. Da je k sebi prišeo, je bio že v beroškóji hiši i je radovedno gledao na okrog. Hvala Bogi je nikak poleg njega pravo.

Što ste vi? — pita mali deček, i glavo je zdigno. — Ja sam eden siromak — je bio odgovor — šteroga je sam Bog poslao, inače bi . . . Zahvali se njemi, ka sam ravnok takrat prišeo ta. Zmoli vsaki den 3 »Očenaše«, ar či mene nega tam, te tebe drugi tak po falataj poberejo vküper.

Pa ka se je zgodilo z menov? Pita ga nedužni Janči. — Kak je bilo to? — se čemer bereš, bolše da o tom negučimo, liki povejmi: Kak se zovež? — odakd si? — Kak si prišeo se? da sam te prle nikdar ne vido.

Zdaj Janči začno svoje življenje pis pripovedati, šteroga je tak znao kak »Očenaš« — vej ga je že telikokrat mogeo povedati. Stari Miška bereš tak se

stri dali svoje referate, štere je seja naznanje vzela i zavupnico njim je priglasila.

V Albaniji znova vre.

V Albaniji se vse tak kaže, da v kratkom vremeni do revolucije pride. Režim Ahmed Zonja že ljudstvo nemre dale trpeti, ar je dača vsigdar vekša i vekša, državna gasa pa prazna. Ljudstvo je v velkom siromaštvu, gospoda pa velke penenze zapravljajo. Vremen je tudi dosta škode napravilo, veliki glad se pričakuje, zato je pa ljudstvo proti voditelom države, zakaj nezbogšajo razmere.

Španija i Tanger.

Španija je vložila prošnjo pred francosko i angleško vlado, da se naj zemla Tanger k španskoj zoni pripokči. Anglija i Francija ste na tom, da se to nemre zgoditi, ar je stvar Tangera mednarodna stvar i samo se tak more rešiti. V Tangeri nemiri vladajo, ljudstvo je ne zadovoljno zdajšnjov upravov. General Primo de Rivera je poslo v Tanger špansko vojaštvo, ar žandarje i policija nemre že goridržati reda.

Nedelja

po risalaj štirinajsta.

„Zglednite se na ptice nebeske; ar ne sejajo, niti ne ženjajo, niti ne spravljajo v škegnje; ir Oča vaš nebeski je brani. Nej li ste vi več od njih vredni (Sv. Mat. 6. 26)?“

Novine nam od vsej krajov prinašajo različne stvari. Tam je dosta deždja, povoden; tam pa je pa sušava i pokončano je vse tam pa je toča bila; v drugom kraji je veliko siromaštvo i t. d.

je zvao te dober človek šteri je rešo Jančija je trdega srca človik bio, pa denok se je mogeo jokati.

Toraj nemaš ne očo, ne mater? — ga pita Miška. — Mater mam — je odgovoro Janči.

Ka bi pa meo, to je ne tvoja mati, od koga ti gučiš, da bi naša milostiva gospa bili tvoja mati? kak si ti to misliš . . . ?

Pa denok so oni moja mati! — se je podperao Janči — dugo sam jljiskao i sam jlj najšeo.

Pa denok si nej najšeo. Srečo maš da te gospod ne čujejo tak gučati, ar bi te tak drapnoli, da nigdar nej pozabo. Misliš, da naš gospod vsakoga potepeša zeme za svojnga sina. Daj hvalo Bogi, da si k meni prišeo, ar zdaj boš imeo očo i mater, ar te zemem za svojega sina.

Vij ste tak dobri — pa je prijelo za roko i kušno je. No dober sam ravnok nej, liki nemrem trpeti, da bi se

Kaj bo?

A gnješni sv. evangelium pa ravnok tolaži obupano človesko srce, ar nam kaže, kak lepo nebeski Oča skrbi za vse stvari, tak tudi nas ne bd zapustio, či mo mi le zvesto služimo. Tudi mi smo boječi, ka bomo jeli pili i oblačili, pa Jezus nas potolaži, da pravi: „Zglednite se na ptice nebeske, ar ne sejajo, niti ne ženjajo, niti ne spravljajo v škegnje i Oča vaš nebeski je hrani. A nej li ste vi več od njih vredni?“ To božjo skrb za vse stvari imenujemo previdnost božjo.

Previdnost je vsako modro ravnanje, štero gleda na bodoče. Previden dijak gleda na konec leta; družinče na stare dni; gospodinja na poletno delo; gospodar ne vse. Še stari pogani so imeli prigovor: Kajšteč včiniš, previdno ravnaj i gledaj na konec“.

Bog je naš skrbni Oča i te dober oča gleda na svoje stvari. Ma skrb za travico i lilijo na polji; na živino: vrable preživla; posebno je skrbljiv za človeka. Dal je Izraelom mano. Zato je pravo Jezus: Da ste deca svojega Oča, šteri je v nebesaj, ki nam da solnce vshajati nad dobre i na hūdobne i da dež na pravične i krivične. To je previden Bog. Zato je sv. Peter napisao: „Vso svojo skrb pustite njemi, ar on ima vas skrb (I. Pet. 5. 7.)“.

Previdnost božjo za človeka nam svedoči tudi gnješni svetek: Angelov varivačov. Dobra mati sama lepo poskrbaj i pazi za svoje dete, pa mu še Bog da angela varivača, ki nas vodijo varujejo, dramijo, opominajo i palajo v nebesko domovino.

duže po sveti tepeo. Ar zrasteš i nevej m ka bo sledi, a jas te pa ščem dobro vzgojiti.

Bog vam plačaj! — Boj tuj, pa se meni nikaj nezahvalij! — Siromak beres sam, ki nema nikaj dostega, a ka mam pa rad ti dam. Dobro te ščem vzgojiti i mogoče tudi za dobrega moža napraviti. Edno čakam od tebe, da proti grada ne boš hodo nikaj, ar či do gospod znali, da si ti tuj, te ne ti i ne jas ne bova imela več krüja. Si razumo?

Se jas, je odgovoro bojzljivo Janči svoje materi ne bom mogeo viditi.

Ti falot pa sam ti že ne pravo, da je ta gospa ne tvoja mati, liki naša milostiva grofica. — No to da ona, ko ozdravi njen sin, ne ostane tuj, liki ide na svoj dom. — To je že samo tak pravo, ar Janči to tak nej razmo. Zdaj pa ostani tuj v hiši i nikam nejdj. Jas idem delat. Ne čakajoč odgovora zapre za seboj dveri.

— Dalje. —

O, Kristjan, ne boj nigdar maloveren eli obvüpan. Naš skrbilvi Oča gleda vsigdar na nas, na vse stvari. V Žalosti poizdignimo svoje skuzne oči proti nebesam. Iščimo najpre božje kraljestvo i njegove pravice, vse drugo nam bo dodano!

GLASI.

Zverinski mož. V nedelo večer se je zverinsko delo zgodilo v občini Pince. Kmet Toth László je moro svojo 19 let staro ženo Tóth Rozalijo. Kesno večer je prišo domo z vreja malo napiti i doma ka sta mela — ka ne, mož je zgrabo nož zacipiti i prerezo je ženi gut, potom jo se vküper zrezu, po obrazu, po prsaj i ešče v drugi mestaj. Nevolna mlada ženska je v časi mrla. Mož se je po tom živalskom deli zglašo pri žandaraj, šteri so ga aretirali i notri so ga prignali na Lendavsko sodnijo. Stem se zagovarja, da je preveč napiti bio i ne je znao, ka dela. Nesrečno mlado ženo so v tork predpoldnevom pokopali v Pinci.

Poštni automobil. Poštni automobil je popravljeni i od 20-ga avgusta znova vozi od Dolnje-Lendave v Mur. Soboto prek Dobrovnika. Vozni red je stari, zajtra ob deveti pride v Lendavo i popodnevi ob dve vori ide nazaj v M. Soboto.

Nesreča. V Nedelici so mlatilni mašin selili, pod žmetnin mašinom se je most podro i mašin se je v jarek prevrgo. Kvar je ne velki.

Strašna toča. Avgusta 20-ga je v Šmarskom srezu velka toča bila, vse polske pridelke je na nikoj vdarila i ravno tak otavo. Dosta je kvara na cestaj i mostaj. Ljudje se starajo, ka bodo jeli v zimi oni i ka do polagali živini. Cela krajina je po toči takša bila, kak v zimi, da je led, celo 15 minut je kapala i vničila je celoga leta pov.

Zgübiček. Po velkoj bolezni je mro Rous Jožef trgovci v Turnišči šest let star sin Pišta. Pogreb je 19-ga avgusta bio. Bog naj tolaži žalostne rodite.

Žalostna nesreča. V Trnji med mlatitjov je mlatilni mašin Zver Jožef dečki nogo odtrgo v gležnji. Kak je prišlo do nesreče se neve, ar je dečko sam bio na mašini. Nesrečno opodjeno-ga dečka v M. Soboto v bolnico odpelali.

Škoda v Bački i Baranji. Nadzornik ministerstva za socialno politiko g. Stojanovič je vödao, da je zadnja povoden vničila v Bački i Baranji 1466 hiž, napravila 43,980.000 dinarov škode.

Jugoslovanski novinski katalog. Vodeči jugoslovanski oglasni zavod „Publicitas“ d. d. Zagreb, Gunduličeva ul. 11. je izdao prigoden Zagrabečkoga zbora novi popularni novinski katalog. Te katalog se bo brezplačno razdelo vsem svojim interesentom.

Dragoča v Banati. Z Bečkereka pišejo, da so se v Banati živlenske po-

trebčine za sto procentov podražile za volo poplave. Siromaštvo je veliko i dosta je takši, na niti krüha nemajo na stoli i z bojznostjov gledajo pred zimo.

Sušava v Južnoj Srbiji. V Južnoj Srbiji je tak velka sušava zavlada da več mesti ljudje nemajo vode, v Skoplji na kolodvori ešče za železniške lokomotive nega vode.

Hitra smrt. V sredo popoldnevi je v Dolnjem Lakoši Csányi Jožef ešče nikaj delo i sledi si je pa s sosedirazgovarjao, naednok me je samo slabo postanolo, doli je spado s stoca na šterom je sedo i včasi je mro.

Nesreča. V sredo po poldnevi so se nikaki pelali skoz Lakoša, edna dekla je pa pa dojskočila z voza, ali tak nesrečno, da si je nogo zlomila.

Nedelski počinek. Po Vojvodini i Bački so ništerna mesta sklenole, da po nedelaj vse trgovine zaprte morejo biti celi den. I v kratkom časi se v Belgradu sestanejo delegati delavskih društvo, da si pogovorijo za volo nedelskoga počinka.

Podpore za šole. Finančni minister dr. Perič je odredbo dao vö, da letos samo tiste šole dobijo podporo, za štere se veliki županje zglašijo, da njim preveč trbej podporo. Radovedni smo, ali naše prekmurske šole dobijo kaj podpore?

Mehiški kulturni boj. V Mehiki je državni predsednik Calles konferenco meo z cerkvenimi zastopniki, ali brez vsakoga rezultata. Cerkevna društva so sklenile, da tečaš ne henjajo z gospodarskim bojkotom, dokeč kongres ne skleni, da se državna ustava spremeni, i dokeč se ne ukinejo odredbe proti cerkvi.

Na Bolgarskom se samo bolgarski sme gučati. V Bulgariji je notranje ministerstvo dalo odredbo, da se v javni lokalaj samo bolgarski sme gučati. Što proti tomi pogreši, se ostro kakaštiga. Diplomatski zastopniki tühinski držav bodo proti tomi protestirali pri bulgarskoj vladi.

Švercanje srebrni i zlati penez na Sušaki. Na Sušaki so aretirali Josipa Miklaušiča, ki je srebrenne i zlate peneze švercao prek meje. Prinjem so najšli 4500 falatov srebrni i zlati penez. Pravo je, da je peneze döbo od ednoga uradnika nikše zagrebaške banke i da je že skorom za 260 jezero dinarov vredni srebrni i zlati penez zošverco prek meje. Policija je tri moža aretirala.

Nesreča v Müri. Preminoči keden je z lžakovec Horvatova držina prek ščela iti Müre. Brodar je prekpelo v čuni ali da so skorom do srdine prišli so je veslo potrl i tak je čun na milosti vode bio zavüpan. Deroča voda je čun k ednoga mlina steni vdarila, stari Horvat i sin sta se oslobodila, ali mater hčer i brodara je voda odnesla. Hčer so najšli kak jo je voda völiučila ne breg i v nedelo so jo pokopali ali materi i brodari ešče nega sleda.

Podpirajte i naročte
si
„Naše Novine“.

Či poveš svejti istino ti „Novine“ oči vöpusitijo.

Kak smo to večkrat meli navado, smo se tudi pred kratkim sestanoli, je smo si pogučali nekaj od preteklosti, nekaj od sedajnosti, a najglavnejši naš pogovor pa se je sükao okoli naše bodočnosti štera se nam kmetom strašno slabo prikažuje. — Da pa osebina naših pogovorov ne bi ostala pozablene med štirami stenami, smo ednoglasno sklenoli, da sestavimo eden članek, ga pošlemo cenj. uredništvu „Naših-Novin“ s prošnjov, da istoga izvoli objaviti. Zato smo z velikim veseljem sprijali 10. številko „Naših-Novin“ v šterih je pod naslovom Bratonci bio natisnjeni naš članek v sterom smo mi zavedni domačini gizdavi Prekmurci javno povedali celomi sveti svojo radost med tem pravim našim listom; poleg toga smo šče pa izuzili naše vküpnne misli i prave srčne želje. —

Kak vsaka druga istina je tudi tá v omenjenom članki strašno ranila gospode okoli „Novin“ šteroj so zraven začnoli podlegati i bi tudi podlegli če njim ne bi v zadnjem hipi na pomoč prišlo falsificirani zdravnik „Kmet-Bratončar“ (šteroga nega. Op.) i njim bar začasno zavezao krvavečo rano jih tak obvarvao nagloga i neprevidnoga padca — pogina! — To naj „Novinam“ zadostuje.

Da pa se „Kmet-Bratončar“ ne bo veselio svojoj izmišljenoj zmagi kak deca vodenomi mehéri, njemi povemo zledeče:

1. Dokač ne dokaže, ka mi Bratončarje ne čakamo veselo „Naših Novin“ ostane eden velki lažlivec. Mi pa je čakomo i je bomo čakali, dokač bomo vidili, ka zagovarjajo naše interese.

2. V štrtoj, petoj i šestoj vrsti piše, ka je prej samo eden sameren plačao naročnino. — Tudi tu njemo povemo, ka je lažlivec, zato ka jih je več plačalo, šterih števila lahko vidimo na upravi lista. —

3. Pisec nedale trdi, ka se nam prej „Naše Novine“ osiljavlejo, i da je samo zato vzmemo, ka salo v nje süčemo. Prva trditev je laž i pisec lažlivec ar nam „Naših Novin“ nikša ne vsiljavle. Da si pa včas i v nje krüh, meso ali salo zasüčemo,

včinimo to iz previdnosti i čistote, ar se vsaka hrana samo v čistoj posodi nosi. dočim se nam Klekl-ove „Novine“ zdijo tak zamazane, ka je nanč za salo nemremo ponücati. Da pa si ne bode belili glave, ka pa te itak žnjimi napravimo, povemo telko, ka nam zato prav pridejo, či indri nej da — oprovimo — svojo potrebo. — — —

4. „Neverjemo pa itak nikaj, ka stoji notri itd.“ piše naprej. Stem je jasno povedano ka tudi pisec čte „Naše Novine“ če tudi pravi, ka jih nečaka. Zaka či bo tak šlo naprej, ka bodo tudi sovražniki čteli „Naše Novine“ smo lahko sigurni ka potakšem bo imela vsaka naša hiša „Naše Novine“

5. Na zadnje se pisec ponüja z nekšimi imeni. Dobro. Le na svetlo ž njimi; Ka bar stistim kelkotelko rešite neprijetnoga položaja gospode okoli „Novin“ v šteroga ste ji s fablarijom spravili. —

To pa si naj „Kmet Bratončar“ v žep v tekne.

Bratje i sestre! Mi pa le naprej po začrtanoj poti i pomagajmo, podpirajmo tiste, štera bodo nam pomagali, nas podpirali. Bratončarje.

Gospodarstvo.

Svinski-geštüš.

Svinski-peštiš je eden najbolje nesmeren beteg med svinjami i skorom nega takšega kmeta, šteromi bi te beteg velike škode ne napravio,

Beteg se je najbolje tak razširo, ar svinje tak nagosti spreminjavajo svojega gospodara. Po železnici, ali peški je spravljajo z ednoga senja na drugo. Obrügim se pa najbolje razširi te beteg tam, gde svinje na sküpn i pašnik hodijo i tak preveč lejko edna od druge dobi pđštiš. Te beteg druga žival, kak svinja ne dobi. Tisti bacilüš, šteri te beteg plodi se niti z mikroskopom ne vidi. Te bacilus se v svinje celom teli nahaja, zato či zdrava svinja ta pride, gde so prle betežne svinje bile, preveč lejko dobi peštiš. Štera svinja ednok obeteža v peštiši i ozdravi, tista več toga betega ne dobi.

Svinski peštiš preveč dugo trpi,

več kednov, ali v par dnevaj tudi pogine svinja, štera je slabeša i gestejo svinje, štere za par dnevoj ozdravijo. Beteg se spozna na svinji, da je svinja preveč vroča, nešče jesti, ta se obrača, na gosti vömeče, oči so v začetki otečene i sledi se pa vküperzgrabijo. Poteli se rdečkaste krpice vidijo. Betežne svinje se kašlajo, žmetno zdihavajo, skorom vsigdar ležijo, loše gratajo i slabe tak, da niti nemrejo goristanoti. Štera svinja z peštiša ozdravi, ona vse kosminje zgübi

Proti betegi se tak lejko branimo, da svinje notri damo cepitii vse drugo delo proti tomi beteg, nikaj nepomaga. Ali či je svinja že betežna, tak že cepiti tudi nevala i ne ozdravijo tudi. Ali hasni tistim svinjam v šteri je že notri peštiša bacilüš, ali ešče so ne betežne. Či napamet vzmemo, da je med svinjami ništerna b težna i pogine, tak druge, na šteri se ešče nepozna beteg, je moremo kak najprle notri dati cepiti. Med notrivceplenimi svinjami preveč malo dobi peštiš, komaj 5°/^o-ov. Štera svinja je ceplena proti peštiši, tistoj je ne kvar, či dobi v svoje telo peštišov bacilüš, ar tak drugagč tisto telo proti stane betegi.

Či napamet vzmemo, da mamov v peštiši betežne svinje, tak tiste hitro moremo odstraniti od zdravi. Ceplenje proti peštiši vsigdar z živino zdravnikom dajmo včiniti, ar on najbolje razmi k tomi, lejko cepi drugi tudi, ali tisto je ne tak gvüšno.

Či v vesi svinski peštiš divja, to občinski župan včas i notri more zglasiti srezkoj oblasti, da se tak odredijo prvi koraki proti betegi.

GOSPODARSTVO.

Tržne cene.

Dolnja-Lendava, 26. augusta

100 kg. pšenice	280 Din
„ žita	180 „
„ ovsa	160 „
„ kukorce	160 „
„ hajdine	250 „
„ Prosa	210 „

PENEZI.

Zagreb 26. augusta.

1 Dolar	56.68 Din
1 Schilling	8 „
1 Češka K.	1.67 „
20 zlati K.	210— „
1 francoski fr.	1.44 „
1000 madžarski K.	0.79 „
1 Šveicki fr.	10.98 „
1 italijanska lira	1.88 „
100 dinarov v Zürichu	9.12 Fr.

Živina.

MESO.

1 kg. govedine	13 Din
„ teletine	18 „
„ svinskoga	18 „
„ špeja	24 „
„ masti	30 „

Edno jajce 75 par.

Naročnino i oglase

za

„Naše Novine“ i „Néplap“ sprejme

Barnabaš Erdöšy
trgovina s papirjem v

Murski-Soboti
CRKVENA ULICA.

Iščemo

sposobnoga
zastopnika za
D. Lendavo.

Priglasiti se trbe na

HAMBURG-JUŽNOAMERIČKO
PAROBRODARSKO DRUŠTVO,
GLAVNO ZASTUPSTVO

za Jugoslaviju Zagreb, Šenoina ulica 30.